

РУСЛАН СЕМЕРДЖИЕВ
ЗАЩО СЕ НУЖДАЕМ ОТ
НОВА КОНСТИТУЦИЯ
ТРИ ПРИЧИНИ

chitanka.info

Конституцията на една държава е нейният най-важен механизъм, осигуряващ условията за напредъка на нацията и най-важното — благоденствието на хората.

Действащата българска конституция беше приета уж с такива намерения. Действителността обаче доказа друго — България остава на опашката на реформиращите се посткомунистически държави, въпреки началните обнадеждаващи прогнози на мнозинството от чужди наблюдатели, експерти и политици. Тези надежди не само не се потвърдиха — все по-чести стават песимистичните очаквания, а най-важното е, че Българите не се чувстват удовлетворени нито от работата на държавните институции, нито от собственото си бедно битие, още по-малко от неясните перспективи за бъдещето. Обстоятелства, които не се нуждаят от специална обосновка. Надеждите една или друга магия да „оправят положението“ не водят до нищо друго, освен поредното разочарование и поредната криза, въпреки временните изблици на ентузиазъм и мобилизация, частични успехи, но и бързо връщане назад.

Причините за това са уж известни, критиките към политическата система и партии също, критиките и опитите за корекция на Конституцията отдавна са налице, но желаната промяна не се получава в темповете, които хората искат.

1. Настоящата Конституция стана продължител на Държавата, която управлява своите граждани, независимо от приетите основни постулати за свобода и права.

Гражданите обаче останаха подчинени на институциите, вместо да се получи точно обратното. И това се използва от която и да е партия, взела властта по привидно демократичен начин. Дори успешно управлявалите бързо губят опора и доверието на населението, ставайки жертва на същия държавен механизъм, който уж управляват или поне се стремят да управляват. Простото обяснение и обвинение към съответната партия е достатъчно за поредните избори, но не решава основния проблем на хората — да имат възможност свободно да развиват своята инициатива, като тази свобода се гарантира от институциите, а не да ѝ се пречи. Това няма да се реши само с реформа на съдебната система. Колкото и работеща да е тя, няма да успее да се справи със защитата на гражданите, ако останалите държавни институции продължават да се усещат като началници, а не като

обслужващи суверена на властта — гражданите на Република България. Единственото възможно бързо решение е преосмисляне на механизма на работа на държавните институции и промяна на техните правомощия чрез конституцията. Това означава такава конституция, която да гарантира, че ГРАЖДАНИНЪТ е над държавата, а не обратното. Тогава ще намерят място онези форми на гражданско участие в управлението, което обичаме да наричаме граждански контрол, и което въпреки частичните си завоевания, остава все още блян. Това в настоящата Конституция го няма и с никакви частични поправки няма да се случи.

2. Очевидно е неподреденото решение за функциите, правата и отговорността на изпълнителната и законодателната власти.

Повече от 20 години сме свидетели на неефективност и безотговорност на управлението, формален контрол от страна на Народното събрание без никакви конкретни резултати, като изключим отчайващия спадащ авторитет на най-важната институция, според действащата Конституция — българския парламент и избраниците на нацията в него. Смешно е да се смята, че с решаване на проблема с гласуването, авторитетът на парламента ще се повиши. Очевидно той не работи не по тази причина. Ако работата беше качествена — никой нямаше да забележи кой с колко и какви карти гласува в залата. Какво от това, че те ще бъдат там и ще натискат различните копчета, по командата на един или друг партиен началник! Въвеждането на каквито и да са административни мерки няма да реши неразборията, а ще влоши още повече резултатите, защото не бюрокрацията трябва да управлява, а реално свободни и отговорни представители на нацията. Само тогава партийните лидери ще бъдат принудени да се съобразяват с народното представителство, а не обратното.

Промяната на устройството и правата на народното представителство ще принуди и политическите партии да се променят и станат действителни изразители на проектите и идеите, които уж представляват. Липсата на гарантирани права на местно и регионално равнище пречат за решаване на най-важните затруднения на гражданите, чиито проблеми потъват в централната администрация и остават там, докато мухлясат.

Териториалното деление на страната продължава да остава в допотопния неефективен за управление модел още от времето на

първите кризи на социалистическото управление. След като поредица от политически партии не решават проблемите със закон, то явно е, че въпросът трябва да реши от поредно Велико народно събрание, което да формулира ясно местното и регионално управление и го гарантира срещу стремящата да обсеби всичко централна изпълнителна власт. Това, между другото, ще развърже и много проблеми, свързани с интеграцията с Европейския съюз, като дори ще допринесе за едно от най-големите качества на свободата — ще създаде условия за своеобразна конкуренция (в добрия смисъл) за по-бърз напредък.

По подобен начин стоят нещата и с изпълнителната власт. Държавата има нужда от ефективна администрация с ниски разходи, бърза реакция на актуалните проблеми и лесни и бързи решения. Което означава, че конституцията трябва да гарантира срещу прищевките на една или друга конюнктурна партия, придобила властта временно.

3. Прословутата неефективност на правораздаването в България.

Безкрайните обсъждания и спорове за промените в съдебната система вероятно са додеяли дори на партньорите ни в Европа. Има един крещящ проблем — каквото и да се прави, съдебната система остава под контрола на партийните интереси, за съжаление вече и на организираната престъпност. Единственото възможна промяна е коренна промяна на системата, колкото и страшна да ни се струва, колкото и скъпа да изглежда. Съдебната система трябва да премине под прекия контрол на ГРАЖДАНИТЕ, което ще рече съдилищата да станат избираеми, да се промени и досегашната система на съдебни заседатели.

Днес съществуващите партии няма да направят необходимите промени заради ежедневните интереси на тази или онази групировка — била тя икономическа или административна. Това означава промяна на статута на съдилищата, преосмисляне на правата и задълженията на вътрешно министерство и прокуратура. А това може да се случи само чрез промяна на действащата Конституция.

България може да се промени само чрез промяна на устройството на властите и техните взаимозависимости, а не чрез козметика, лично обаяние и благи надежди.

<http://semerdjiev.blogspot.bg/2009/07/blog-post.html>

Публикувано от Руслан Семерджиев в понеделник, юли 20, 2009
г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.